

**МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ**

МАУП

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“НОТАРІАЛЬНЕ ДІЛОВОДСТВО”
(для бакалаврів)**

Київ 2016

Підготовлено професором кафедри цивільно-правових дисциплін
Валевською О.А.

Затверджено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін (протокол
№ 1 від 31.08.2016 р.)

Схвалено Вченою радою Інституту права (протокол № 8 від 31.08.2016 р.)

Валевська О.А. Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної
роботи студентів з дисципліни “ Нотаріальне діловодство ” (для бакалаврів). —
К.: 2016. — 24 с.

Методична розробка містить пояснювальну записку, тематичний план
дисципліни, перелік тем для самостійного вивчення та завдання до них, тестові
завдання з дисципліни, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2016

МАУП

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів (СРС) є складовою навчального процесу, важливим чинником, який формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння студентами знань та їх реалізації.

Мета СРС — сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завдання СРС — засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань та творчих робіт, а також виявлення прогалин у системі знань із предмета.

Самостійна робота студентів забезпечується навчально-методичним комплексом дисципліни “ Нотаріальне діловодство ”, методичними матеріалами для практичних (семінарських) занять, методичними матеріалами для самостійної роботи студентів, конспектами лекцій, підручниками та навчальними посібниками з аграрного права.

МАУП

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ
«НОТАРІАЛЬНЕ ДІЛОВОДСТВО»

№ п/п	Назва змістового модуля і теми
I	Змістовий модуль 1. Загальні положення нотаріального діловодства Тема 1. Поняття нотаріального діловодства Тема 2. Нормативно - правова база здійснення нотаріального діловодства Тема 3 Особи відповідальні за діловодство
II	Змістовий модуль II. Організаційно-розпорядчі документи в нотаріальному діловодстві Тема 4. Бланки контори, архіву, приватного нотаріуса Тема 5. Реквізити організаційно-розпорядчих документів, службових документів у нотаріальному діловодстві . Тема 6. Складання окремих видів організаційно-розпорядчих документів конторою, архівом, приватним нотаріусом
III	Змістовий модуль III. Складання нотаріальних документів Тема 7. Вимоги до текстів нотаріальних документів. Тема 8. Внесення змін, доповнень, дописок та виправлень до нотаріально оформлюваного документа Тема 9. Документи, які викладаються на спеціальних бланках нотаріальних документів. Тема 10. Вимоги до посвідчувальних написів та форм нотаріальних документів. Тема 11. Вимоги до документів, які приймаються для вчинення нотаріальної дії .
IV	Змістовий модуль IV. Загальні положення роботи з документами та кореспонденцією в нотаріальному діловодстві

	Тема 12. Реєстрація документів, робота з кореспонденцією та виконання документів
	Тема 13. Дотримання нотаріального діловодства при видачі дублікатів документів, посвідчених або виданих нотаріусом
	Разом годин: 180

ЗМІСТСАМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
з дисципліни
«НОТАРІАЛЬНЕ ДІЛОВОДСТВО»
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Загальні положення нотаріального діловодства

Тема 1. Поняття нотаріального діловодства

1. Поняття нотаріального діловодства.
2. Зміст нотаріального діловодства.
3. Значення нотаріального діловодства у вчиненні нотаріальних дій.
4. Поняття нотаріального округу.
5. Загальні положення вчинення нотаріальних дій.

Питання для самоконтролю

1. Поняття та зміст нотаріального діловодства.
2. Поняття та види нотаріальних дій.
3. Нотаріальне діловодство як основний інструмент вчинення нотаріальних дій.

Теми рефератів

1. Історичний розвиток нотаріального діловодства в Україні.
2. Значення нотаріального діловодства у вчиненні нотаріальних дій.

Література [1-5; 15-18]

Тема 2. Нормативно - правова база здійснення нотаріального діловодства

1. Поняття та джерела здійснення нотаріального діловодства.

2. Конституція України як основне джерело нотаріального діловодства.
3. Закон України « Про нотаріат та нотаріальну діяльність».
4. Правила ведення нотаріального діловодства.

Питання для самоконтролю

1. Джерела здійснення нотаріального діловодства: загальна характеристика.
2. Конституція України як основне джерело нотаріального діловодства.
3. Поняття, зміст та правила ведення нотаріального діловодства.

Теми рефератів

1. Міжнародні договори як інструмент нотаріального діловодства.
2. Загальні правила ведення нотаріального діловодства.

Література [1-5; 15-18]

Тема 3. Особи відповідальні за діловодство

1. Правовий статус нотаріуса.
2. Права та обов'язки нотаріуса.
3. Помічник нотаріуса.
4. Відповідальність нотаріуса та помічника за вчинення нотаріальних дій при здійсненні нотаріального діловодства.

Питання для самоконтролю:

1. Поняття та правовий статус нотаріуса.
2. Права та обов'язки нотаріуса.
3. Правовий статус помічника нотаріуса.
4. Відповідальність нотаріуса та помічника за вчинення нотаріальних дій при здійсненні нотаріального діловодства.

Теми рефератів

1. Робоче місце нотаріуса.
2. Правовий статус приватного нотаріуса.
3. Вимоги до кандидата в нотаріуси.
4. Види відповідальності за вчинення нотаріальних дій при порушенні

Змістовий модуль II.

Організаційно-розпорядчі документи в нотаріальному діловодстві

Тема 4. Бланки контори, архіву, приватного нотаріуса

1. Поняття бланків контори, архіву приватного нотаріуса.
2. Загальні положення ведення бланків приватного нотаріуса.
3. Архівна справа приватного нотаріуса.
4. Мова ведення бланків.

Питання для самоконтролю

1. Бланки контори, архіву приватних нотаріусів.
2. Загальні положення ведення бланків приватного нотаріуса.
3. Архівна справа приватного нотаріуса
4. Мова ведення бланків приватного нотаріуса.

Теми рефератів

1. Загальні положення ведення бланків приватного нотаріуса.
2. Виправлення в бланках приватного нотаріуса.

Практичні завдання

1. Скласти приклад реєстрації запиту приватного нотаріуса щодо надання ідентифікуючих даних заповідача в журналі реєстрації вхідних документів.
2. Скласти таблицю окремих видів організаційно-розпорядчих документів конторою, архівом, приватним нотаріусом

Тема 5. Реквізити організаційно-розпорядчих документів, службових документів у нотаріальному діловодстві

1. Поняття організаційно – розпорядчих та службових документів.
2. Відмінність між організаційно – розпорядчими та службовими документами.
3. Загальні положення ведення організаційно – розпорядчих та службових документів.
4. Мова ведення.
5. Реквізити організаційно – розпорядчих та службових документів.

Питання для самоконтролю

1. Поняття організаційно – розпорядчих документів.
2. Види службових документів нотаріуса.
3. Загальні положення ведення та реєстрації службових документів нотаріуса.
4. Реквізити організаційно – розпорядчих та службових документів нотаріуса.

Теми рефератів

1. Відмінність організаційно – розпорядчих та службових документів нотаріуса.

Практичні завдання

1. Скласти проект організаційно - розпорядчого документу нотаріуса.
2. Скласти порівняльну таблицю відмінностей та спільних рис організаційно – розпорядчих та службових документів.

Література [1-5; 15-18]

Тема 6. Складання окремих видів організаційно-розпорядчих документів конторою, архівом, приватним нотаріусом

1. Поняття окремих видів організаційно – розпорядчих документів.

2. Зміст організаційно – розпорядчих документів.
3. Загальна характеристика видів організаційно – розпорядчих документів.
4. Правила складання окремих видів організаційно – розпорядчих документів.

Питання для самоконтролю

1. Види організаційно – розпорядчих документів.
2. Зміст організаційно – розпорядчих документів.
3. Правила складання окремих видів організаційно – розпорядчих документів.

Теми рефератів

1. Складання організаційно – розпорядчих документів архівом нотаріуса.
2. Загальна характеристика видів організаційно – розпорядчих документів.

Практичні завдання

1. Скласти проект наказу приватного нотаріуса з кадрових питань.
2. Скласти таблицю вимог до оформлення документів, що виготовляються за допомогою друкувальних засобів.

Література [1-5; 15-18]

Змістовий модуль III. Складання нотаріальних документів

Тема 7. Вимоги до текстів нотаріальних документів

1. Основні реквізити до текстів нотаріальних документів.
2. Формуляр службового документа.
3. Юридична сила нотаріальних документів.

Питання для самоконтролю

1. Поняття та ключові реквізити для текстів нотаріальних документів.

2. Зміст та правила оформлення формуляра службового документа.
3. Юридична сила нотаріальних документів.

Практичні завдання

1. Скласти таблицю документів, які викладаються на спеціальних бланках нотаріальних документів.
2. Скласти проект акту реєстрації вчинюваної нотаріальної дії.

Література [1-5; 15-18]

Тема 8. Внесення змін, доповнень, дописок та виправлень до нотаріально оформлюваного документа

1. Поняття внесення змін та їх значення для нотаріально оформленого документа.
2. Загальні правила внесення змін до нотаріально оформленого документа.
3. Доповнення, дописи та виправлення до нотаріально оформленого документа.

Питання для самоконтролю

1. Значення внесення змін або доповнень у нотаріально оформлюваного документа.
2. Загальні правила внесення змін до нотаріально оформленого документа.
3. Поняття та значення виправлень для оформленого документа.
4. Доповнення в нотаріально оформлений документ.

Теми рефератів

1. Поняття внесення змін та їх значення для нотаріально оформленого документа.
2. Доповнення, дописи та виправлення до нотаріально оформленого документа.

Література [1-5; 15-18]

Тема 9. Документи, які викладаються на спеціальних бланках нотаріальних документів.

1. Поняття, зміст документів, які викладаються на спеціальних бланках нотаріальних документів.

2. Види документів, які викладаються на спеціальних бланках нотаріальних документів.

Питання для самоконтролю

1. Поняття та значення спеціальних бланків нотаріальних документів.
2. Зміст таких документів.
3. Види документів, які викладаються на спеціальних бланках нотаріальних документів.

Практичні завдання

1. Скласти таблицю видів документів, які викладаються на спеціальних бланках .

Література [1-5; 15-18]

Тема 10. Вимоги до посвідчувальних написів та форм нотаріальних документів.

1. Поняття вчинення нотаріальних дій для посвідчувальних написів.

2. Форми посвідчувальних написів.

3. Загальні вимоги до посвідчувальних написів та форм нотаріальних документів.

Питання для самоконтролю

1. Поняття посвідчувальних написів.
2. Форми посвідчувальних написів
3. Загальні вимоги до посвідчувальних написів.
4. Форми посвідчувальних написів.

Теми рефератів

1. Поняття та зміст вчинення нотаріальних дій для посвідчу вальних написів.
2. Мета посвідчу вальних написів та їх види.

Література [1-5; 15-18]

Тема 11. Вимоги до документів, які приймаються для вчинення нотаріальної дії

1. Поняття та види документів, які приймаються для вчинення нотаріальних дій.
2. Сутність та призначення документів, які приймаються для вчинення нотаріальних дій.

Питання для самоконтролю

1. Документи, які приймаються для вчинення нотаріальних дій: загальна характеристика.
2. Призначення документів, які приймаються для вчинення нотаріальних дій.
3. Поняття та значення документів, які приймаються для вчинення нотаріальних документів.

Теми рефератів

1. Поняття та види документів, які приймаються для вчинення нотаріальних дій.
2. Поняття та значення документів, які приймаються для вчинення нотаріальних документів.

Література [1-5; 15-18]

Змістовий модуль IV. Загальні положення роботи з документами та кореспонденцією в нотаріальному діловодстві

Тема 12. Реєстрація документів, робота з кореспонденцією та виконання документів

1. Поняття та види реєстрації нотаріальних документів.
2. Загальні правила реєстрації нотаріальних документів.
3. Кореспонденція нотаріуса.
4. Загальні правила роботи з вхідною та вихідною кореспонденцією.

Питання для самоконтролю

1. Сутність реєстрації документів в нотаріальному діловодстві.
2. Правила реєстрації нотаріальних дій.
3. Вхідна кореспонденція нотаріуса.
4. Правила реєстрації вихідної кореспонденції нотаріуса.

Теми рефератів

1. Загальні правила роботи з вхідною та вихідною кореспонденцією.
2. Поняття та види реєстрації нотаріальних документів.

Література [1-5; 15-18]

Тема 13. Дотримання нотаріального діловодства при видачі дублікатів документів, посвідчених або виданих нотаріусом

1. Поняття та значення «дотримання» в нотаріальному діловодстві.
2. Загальні правила видачі дублікатів документів.
3. Посвідчення про видачу дублікатів документів.

Питання для самоконтролю

1. Значення «дотримання» нотаріального діловодства при видачі дублікатів.
2. Загальні правила видачі дублікатів документів.

3. Посвідчення про видачу дублікатів документів.

Література [1-5; 15-18]

МАУП

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ
З ДИСЦИПЛІНИ
«НОТАРІАЛЬНЕ ДІЛОВОДСТВО»

Тестове завдання № 1

Нотаріальний акт-це:

- 1) дія нотаріуса;
- 2) документ, який подається нотаріусу;
- 3) договір;
- 4) реєстр вчинюваних нотаріальних дій.

Тестове завдання № 2

Нотаріальний акт –це :

- 1) документ, виданий уповноваженою на вчинення нотаріальних дій особою;
- 2) юридичний засіб державного управління суспільством;
- 3) результат правозастосовної діяльності нотаріуса;
- 4) квінтесенція нотаріального процесу.

Тестове завдання № 3

Чи є нотаріальним актом?

1) постанова нотаріуса про відмову вчинити нотаріальну дію;

2) постанова нотаріуса про призначення експертизи;

3) витяг із Спадкового реєстру.

Тестове завдання № 4

Нотаріальний акт посвідчується:

1) ім'ям України;

2) уповноваженою державою на вчинення нотаріальних дій особою;

3) представником Мін'юсту.

Тестове завдання № 5

У чому проявляється така властивість нотаріального акту як його дія за колом осіб:

1) довідки про вчинену нотаріальну дію видаються виключно особам щодо яких вона була вчинена;

2) довідки про вчинену нотаріальну дію видаються виключно особам за дорученням яких вона була вчинена;

3) у разі смерті особи її спадкоємцям;

4) на вимогу державного виконавця;

5) обов'язок осіб виконувати умови, зазначені у нотаріальному акті(договорі).

Тестове завдання № 6

У чому проявляється така властивість нотаріального акту як його дія у просторі:

- 1) нотаріальний акт, який посвідчений нотаріусом України обертається тільки на території України;
- 2) нотаріальний акт, який посвідчений нотаріусом України обертається поза межами України;
- 3) нотаріальний акт, який посвідчений нотаріусом України обертається поза межами України за умови його легалізації (апостилювання);
- 4) нотаріальний акт, який посвідчений нотаріусом України обертається та її території, так і поза межами України.

Тестове завдання № 7

У чому проявляється така властивість нотаріального акту як його дія у часі:

- 1) нотаріальний акт посвідчується відповідно до вимог процесуального законодавства чинного на момент вчинення нотаріальної дії;
- 2) нотаріальний акт посвідчується з дотриманням вимог як матеріального, так і процесуального законодавства чинного на момент вчинення нотаріальної дії;

3) незалежно від обмежень у часі сторони можуть скасовувати або змінювати нотаріально посвідчені договори.

Тестове завдання № 8

У чому проявляється виконавча сила нотаріального акту:

- нотаріально посвідчений договір із виконавчим написом є підставою для примусового виконання;
- нотаріально посвідчений договір є підставою для виконання його умов сторонами у добровільному порядку;
- у разі невиконання умов нотаріально посвідченого аліментного договору на ньому може бути вчинений виконавчий напис.

Тестове завдання № 9

У чому проявляється доказова сила нотаріального акту:

- 1) є доказом для розгляду цивільних справ судом;
- 2) є способом забезпечення доказів (акт про морський протест);
- 3) є підставою для вчинення іншої нотаріальної дії;
- 4) є право встановлювальним документом.

Тестове завдання №10

Чи має преюдиційне значення для розгляду цивільної справи судом про

визнання особи недієздатною через тиждень після звернення до нотаріуса:

- 1) нотаріально посвідчений договір із записом у посвідчувальному написі про те, що нотаріусом дієздатність особи перевірена;
- 2) встановлення та фіксація нотаріусом обставин, які свідчать про те, що фізична особа, яка звернулася до нього за вчинення нотаріальної дії не усвідомлює значення, зміст та правові наслідки цієї дії.

Тестове завдання № 11

Що слід розуміти під законністю нотаріального акту:

- 1) відповідність його вимогам закону;
- 2) відповідність його змісту волевиявленню сторін;
- 3) відповідність його вимогам як матеріального, так і процесуального права.

Тестове завдання № 12

Що слід розуміти під достовірність нотаріального акту:

1. відповідність його волевиявленню сторін;
2. відповідність акту дійсності;
3. юридична вірогідність акту.

Тестове завдання № 13

Який нотаріальний акт вважаємо обґрунтованим:

1. посвідчений на підставі вичерпного переліку документів необхідним для вчинення конкретної нотаріальної дії;
2. у якому вписані усі істотні умови правочину;
3. посвідчений на підставі вільного волевиявлення сторін.

Тестове завдання № 14

Підстави для оскарження нотаріального акту:

1. незаконний;
2. необґрунтований;
3. посвідчений сторонами, одна із яких знаходилась під впливом насильства;
4. посвідчений за участі обмежено дієздатної сторони .

Тестове завдання № 15

За яких умов нотаріальний акт може бути скасований самим нотаріусом:

- 1) за спільною згодою сторін;
- 2) у разі смерті однієї із сторін договору;
- 3) у разі коли нотаріусом після вчинення нотаріальної дії встановлено, що ця дія не відповідає закону.

Тестове завдання № 16

До якого органу може бути оскаржено неправильно вчинену нотаріальну дію – посвідчення шлюбного договору:

1. до суду;
2. до Мін'юсту;
3. до Комісії з питань професійної етики нотаріусів.

Тестове завдання № 17

Який акт має постановити нотаріус у разі:

- 1) посвідчення факту, що особа є живою;
- 2) посвідчення факту часу пред'явлення документу;
- 3) вчинення морського протесту;
- 4) вчинення протесту векселя.

МАУП

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

ОСНОВНА

1. Конституція України // ВВР України. — 1996. — № 30. — Ст. 141. (зі змінами і доповненнями станом на 15.03. 2016 р.)

2. Закон України « Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 27, ст.282)

3. Закон України « Про судоустрій і статус суддів» станом на 07.10.2016 р.

4. Закон України « Про державну таємницю» (відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, N 16, ст.93)

5. Примірний наказ про покладення організації діловодства та архіву на помічника приватного нотаріуса.

6. Положення про реєстрацію фізичних осіб у Державному реєстрі фізичних осіб — платників податків (форма відмітки про наявність права здійснювати будь-які платежі за серією та номером паспорта, що вноситься до паспорта громадянина України)

7. Інструкції про порядок консульської легалізації офіційних документів в Україні і за кордоном (штамп підтвердження дійсності оригіналів офіційних документів)

8. Інструкції про порядок консульської легалізації офіційних документів в Україні і за кордоном (штамп засвідчення справжності підписів)

9. Форма внутрішнього опису відповідно до Правил ведення нотаріального діловодства, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 22.12.2010 № 3253/5 (чинна з 01.01.2011)

10. Про затвердження Правил ведення нотаріального діловодства 22.12.2010 № 3253/5

11. Постанова Пленуму Верховного суду України « Про судову практику в справах за скаргами на нотаріальні дії або відмову у їх вчиненні» № 2 від 31.01.92

12. Типової інструкції з діловодства у центральних органах виконавчої влади

ДОДАТКОВА

13. Єрух А.М. Довідник нотаріуса / А.М. Єрух, Ю.М. Козьяков, Н.В. Круковес.

– Вип. 1-4. – К., 2006.

14. Комаров В.В. Нотариат и нотариальный процесс: Учебник / В.В. Комаров, В.В. Баранкова. – Харьков, 2002 р.

15. Комаров В.В. Нотариат (нотариальні дії) / В.В. Комаров, В.Д. Котенко. – Х.: Укр. юрид. академія, 1992. – 25 с.

16. Лешенко М.О. Нотариальне оформлення цивільно-правових документів / М.О. Лешенко, Ю.М. Козьяков. – Київ, 2007. – 399 с.

17. Марценишин Д. Нотариальне оформлення операцій з нерухомістю / Д. Марценишин // Пенсійний кур'єр. – 2005. – 11 лютого (№ 6). – С. 10.

18. Ніколаєва Т. Вексель: від опротестування до виконавчого документа (Протест нотаріуса та вчинення виконавчого напису на веселі) / Т. Ніколаєва // Юридичний вісник України. – 2005. – 20-26 жовтня (№ 42). – С. 13.

19. Нотариальне оформлення цивільно-правових документів: Зразки, роз'яснення, нормативні акти. – Київ, 2005. – 400 с.

20. Радзівська Л.К. Нотариат в Україні / Радзівська Л.К., Пасічник С.Г. – Київ, 2004. – 528 с.

21. Саєнко О. Депозитні операції нотаріусів (проблеми та перспективи) // Право України. – 2003. – № 3. – С. 100-102.

22. Саєнко О. Реалізація права власності на землю: окремі проблеми нотаріату / О. Саєнко // Право України. – 2005. – № 5. – С. 94-96.

23. Сидоров І. Деякі питання вчинення нотаріусами виконавчих написів на опротестованих векселях / І. Сидоров // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 11. – С. 35-37.

24. Семаков Г.С. Нотариат в Україні / Г.С. Семаков, С.П. Кондракова. – Київ, 2005. – 120 с.

25. Слінько С.В. Зразки нотаріальних документів / С.В. Слінько. – Харків, 2006. – 304 с.

26. Фурса С.Я. Нотариат в Україні / С.Я. Фурса, С.І. Фурса. – Київ, 2006. – 478с.

27. Нотариальний процес: Теоретичні основи / Фурса С.Я.- К., 2004. - 320 с.

28. Законодавство України про нотаріат / Упорядник: М.І. Кондратенко. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 384с.

29. Гулевська Г. Аналіз зарубіжного досвіду державного регулювання нотаріальною діяльністю та пріоритети запозичення в Україні // Підприємництво, господарство і право. – 2006. – № 7. – С. 57-61
30. Добролюба В. Нотаріальна практика в аспекті нового Земельного кодексу України // Нотаріат для вас. – 2007. – Червень (№ 6). – С. 4-6.
31. Дякович М. Почему реформа нотариата в Украине еще не закончена / М. Дякович // Юридическая практика. – 2006. – 20 марта (№ 12). – С. 6
32. Єфіменко Л.В. Правове регулювання нотаріальної діяльності має зазнати змін / Л.В. Єфіменко // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2005. – № 1. – С. 74-79.
33. ЖефFRE А. Тальпіс. Нотаріат у світі загальносвітових глобальних процесів / ЖефFRE А. Тальпіс. // Нотаріат для вас. – 2002. – липень-серпень (№ 7). – С. 5-9.
34. Комаров В.В. Законодавство про нотаріат: очікувані зміни / В.В. Комаров, В.В. Баранкова // Право України. – 2005. – № 11. – С. 60-64.
35. Круковес Н. Нотаріальна форма угоди / Н. Круковес // Урядовий кур'єр. 2005. – 24 квітня (№ 77). – С. 16.
36. Круковес Н. Перспективи розвитку законодавства про нотаріат: погляди не завжди збігаються / Н. Круковес // Юридичний вісник України. – 2007. – 2-8 серпня (№ 31). – С. 7
37. Комаров В.В., Баранкова В.В. Нотаріат в Україні// Підручник. — Х.: Право, 2011. — 384 с.
38. Фурса С.Я. Нотаріат України: Книга 1. Організація нотаріату з практикумом//Підручник у трьох книгах / - 3-тє вид., доповн. і переробл. - К.: Алерта, 2015.
39. Чижмарь К.І., Павлова Л.М., Журавльов Д.В. Теоретико-правові основи нотаріату в Україні// Навчальний посібник. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 200 с.